

Robert Loos beszél az elzászi identitásról

Forrás: Institut National de l'Audiovisuel (Ina), Franciaország

Az interjúalany az első és a második világháborút is említi (mint „dernière guerre” (utolsó háború), illetve „drôle de guerre” (furcsa háború), ez utóbbi a második világháború kezdetének francia elnevezése). Úgy mondja, hogy a két világháború között 45 évig francia volt, holott csupán 21 éves időszakról van szó (1919-től 1940-ig). Ebben a mondatban: „És most, végre, ezzel a háborúval szerencsére minden rendbe jött” az „ezzel a háborúval” úgy értendő, hogy „ez után a háború után”.

„Hát, úgy mondanám, hogy én elzászikeént, és úgy, hogy 1896-ban születtem, most pedig 1988 van, keresztülmentem minden lehetséges állapoton, amit egy elzászi el tud viselni. 22 éves koromig, amíg visszajöttem a háborúból, németek voltunk. Az addigi tanulmányok, és egyebek egyszerre sem értek. A nulláról kellett kezdeni. És azt hiszem, pontosan 45 évig franciák voltunk. Aztán, alig hogy minden rendbejött nálunk, másik elzásziaknál, újra kitört a háború. És, láthatták, a náci rezsim megszállt bennünket, és egyszerre minden hamis lett. „Németek vagytok!” – ezt mondták nekünk. De elfogadtuk! Nekünk, másik elzásziaknak legfőképpen az fájt, hogy az új erkölcsi elvek szerint, állampolgárság szerint nem tudtuk, hogy melyik istent kell imádni! Amiről mások azt mondták, hogy jó, az rossz volt, és fordítva. Ez főleg a fiataloknak jelentett morális konfliktust. Tényleg nem tudtuk, hogy hová menjünk. És most, végre, ezzel a háborúval szerencsére minden rendbe jött. De mi, én négyszer váltottam nemzetiséget, négyszer váltottam egyenruhát! 1915-ben harcolnom kellett Oroszországban, ott német egyenruhában. Az utolsó háborúban francia egyenruhát hordtam, és a Rajnánál harcoltam. De nem volt semmi eredménye, ez volt a „furcsa háború”. Most végre nyugalom van. És most szerintem mindenki, mert alkalmam van sokakkal beszélgetni, mindenki boldog, mert végre otthonra találtunk. És látjuk, hogy mindkét szomszédunk, ha mondhatom így, a Rajna két partján, végre egyetértésben él. Mi most nyugalomban élünk, mint mindenki más, aki így tölthette az életét, de nekünk ezt nem adatott meg. Én kétszer is láttam, (...) ahogy elpusztították a mi Elzászunkat. (...)”